

نقش محیط کالبدی در شکل گیری دلبستگی به مکان

مولفان : نسیم گودرزی^{۱*}، غلامرضا طلیسچی^۲، گلرخ دانشگرمقدم^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد همدان ، nasimgoodarzi31@yahoo.com

۲- عضو هیئت علمی دانشکده هنر و معماری دانشگاه بوعلی همدان ، daneshgar25@yahoo.com ،

۳- عضو هیئت علمی دانشکده معماری دانشگاه آزاد همدان ، talischi_g@yahoo.com

چکیده

انسان ها علاوه بر تأمین نیازهای روزمره خود دارای تعلقاتی نسبت به محیط ها هستند که محیط را برای آن ها معنادار و پذیرفتنی می سازد. دلبستگی به مکان یک کیفیت عالی است که در بهزیستی (Wellbeing) تأثیر گذار است. در واقع حس تعلق یک نیاز در سطح بالاست، که بیشتر مکان ها با رویکردی طراحی شده اند که فقط نیازهای این سطوح را برآورده می کنند و نمی توانند ضروریات رت تأمین کنند. و این مسأله کمتر مورد توجه معماران، طراحان و برنامه ریزان شهری قرار گرفته است. در این راستا این مقاله سعی دارد بر پایه مرور متون و اسناد مرتبط در این حوزه، ضمن ارائه تعاریف از دلبستگی به مکان و بررسی ابعاد و عوامل مختلف آن به تبیین نقش محیط کالبدی در شکل گیری دلبستگی به مکان بپردازد. نتایج حاکی از آن است که دلبستگی به مکان به تعامل عاطفی فرد و هویت مکان اشاره دارد و در واقع دلبستگی به مکان نقش مثبتی در زندگی بشر و مراقبت آن ها از مکان بازی می کند. به علاوه از عوامل کالبدی مؤثر در ایجاد دلبستگی به مکان شامل: موقعیت مکان، عوامل عملکردی، عوامل محیطی و عوامل زیبا شناختی می باشد.

واژه های کلیدی: مکان، انسان، حس مکان، دلبستگی به مکان، محیط کالبدی

۱- مقدمه

با استفاده از واژه های «دلبستگی به مکان» و واژه های گوناگون، به آن پرداخته شده است. در میان این گوناگونی است که با وجود اهمیت و پیچیدگی آن، در تحقیقات انجام گرفته در کشور ماچندان به آن به عنوان «دلبستگی به مکان» پرداخته نشده است. واقع دلبستگی به مکان در بستر سیستمهای رفتاری و اجتماعی همچون فرایند جامعه پذیری فرد ایجاد شده و با تهدید امنیت، فعال می شود گلدبرگ (2000). به عنوان مثال هنگامی که تهدیدی سبب آسیب یا از دست دادن چیزی می گردد، نوعی دلبستگی و واکنش عاطفی - معنایی که نتیجه اش اندوه است سبب بروز دلبستگی به آن شیء می گردد [9] که

مقاله حاضر برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد مولف اول تحت عنوان پژوهش در باب رابطه بین طرح کالبدی خانه ی سالمندان با دلبستگی به مکان به راهنمایی اساتید محترم (مولفان دوم و سوم) میباشد.